

Nr 23.

Ankom till riksdagens kansli den 26 april 1921 kl. 11 e. m

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag med vissa bestämmelser rörande arrende av fideikommissjord.

Närvarande: herrar von Sneidern, von Sydow, Carl E. Svensson*, Tjällgren, Linder*, Boberg, Elof B. Andersson, Lundberg*, Andersson i Knäppinge*, Karlsson i Gasabäck*, Hagman, Magnusson i Skövde, Holmström, Sundling, Persson i Trången och Johansson i Solletteå*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Genom en den 18 mars 1921 dagtecknad proposition, nr 293, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagda utdrag av i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga följande förslag till

L A G

med vissa bestämmelser rörande arrende av fideikommissjord.

Med upphävande av vad lag eller särskild författning innehåller här-
emot stridande förordnas som följer:

1 §.

Har arrendeavtal rörande fideikommissjord slutits för viss tid eller för arrendatorns livstid, vare avtalet gällande jämväl för annan innehavare av

Bihang till riksdagens protokoll 1921. 9 saml. 2 avd. 18 häft. (Nr 23.) 1

fideikommisset än upplåtaren, därest icke, i den ordning nedan sägs, förklaring vinnes, att avtalet icke skall vara bindande.

2 §.

Vill fideikommissinnehavare vinna förklaring, som i 1 § sägs, stämme, sist inom sex månader från det han tillträtt fideikommisset, arrendatorn till rätten i den ort, där det upplåtna området eller största delen därav är belägen. Rätten äger, ifall de avtalade arrendevillkoren med hänsyn till förhållandena vid tiden för avtalets slutande icke kunna anses skäligen eller eljest finnas i väsentlig mån stridande emot fideikommissinnehavarens berättigade anspråk, förklara avtalet icke vara för honom bindande; och vare arrendatorn pliktig avträda det upplåtna området å nästa fardag.

När skäl därtill äro, äger rätten förordna, att utslaget må, på sätt utsökningslagen bestämmer, verkställas utan hinder därav att det icke äger laga kraft. Är sådant förordnande meddelat, och fullföljes mot utslaget talan i högre rätt, äger, när skäl därtill äro, den rätt, innan ändringsökandet slutligen prövas, förordna, att vidare åtgärd för verkställigheten icke må äga rum.

Förklaras avtalet icke vara för fideikommissinnehavaren bindande, äger denne, därest han ej åtnöjes med den i avtalet tingade arrendeavgiften, av arrendatorn bekomma skälig ersättning för den tid denne efter fideikommissinnehavarens tillträde av fideikommisset suttit kvar i arrendet.

3 §.

Har vid denna lags ikraftträdande fideikommissrätten övergått till annan fideikommissinnehavare än den, som upplåtit arrendet, skall lagen, så vitt angår denne fideikommissinnehavares rätt, icke äga tillämpning å arrendeavtalet.

Vad denna lag stadgar skall icke tillämpas på avtal, varigenom jordbruk, som är att anse såsom huvudgård till ett fideikommiss, utarrenderats.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen, enligt därå meddelad uppgift, utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Beträffande de skäl, som ligga till grund för ifrågavarande förslag, får utskottet hänvisa till propositionen.

Enligt gällande rättsregler kan en arrendator av fideikommissjord icke — utom i undantagsfall — göra arrendeavtalet gällande mot annan fideikommissarie än den som upplåtit arrendet, även om avtalet slutits för viss tid eller för arrendatorns livstid. Fideikommissarrendatorerna äro sålunda rättsligt osäkrare ställda än arrendatorer av jord av icke-fideikommissnatur, något som givetvis är synnerligen otillfredsställande såväl för arrendatorn som ur synpunkten av den arrenderade jordens rätta brukning. En lagstiftning i ämnet är således av behovet väl påkallad.

Utskottet.

Utskottet har vid granskning av förslaget icke funnit anledning till anmärkning och får alltså hemställa,

att förevarande proposition måtte av riksdagen bifallas.

Stockholm den 26 april 1921.

På andra lagutskottets vägnar:

AXEL VON SNEIDERN.
